

hedder, at Barnet skal under offentlig Forsorg, naar det ved slet Opførsel har lagt sædelig Vanart for Dagen, saa er man andre Steder gaaet ud fra det bedre og mere omfattende, at lade den offentlige Forsorg træde til, saasnart der er nærliggende Fare for, at Barnet skal glide ud i sædelig Fordærvelse. I Frankrig er det saaledes Lov, at Forældremyndigheden fratages Forældrene, naar de begaa Forbrydelser mod deres Børn eller med dem, eller hvis de paa Grund af sædvanemæssig Drukkenskab eller slet Behandling udsætter Barnets Helbred og Moral for Fare, ligesom der ogsaa er Bestemmelser om, at Staten skal tilvejebringe de fornødne Opdragelsesanstalter for forbryderske Børn. I England er Systemet, der hviler paa det Princip, at Staten ikke blot har Ret, men ogsaa Pligt til at tage sig af de vanrøgtede Børn, vel nok bragt til sin største Fuldkommenhed. Her tager Lovgivningen Forhold baade overfor vanemæssig Tiggeri, Vagabonderen, Skoleskulkeri over for Børn, der har Tilhold hos vitterlig prostituerede Kvinder o. s. v. og fastsætter, at saadanne Børn kan fremføres for Domstolene og af disse befales sendt til enten en Tvangsskole, eller en Arbejdsskole, eller en Dagarbejdsskole eller endelig til et Internat, Skoler, der alle ere bestemte til at virke opdragende og værnende mod Barnets slette Tilbøjeligheder og slette Vaner. Ligeledes bestemmes det, at Forældre eller Værger selv kan henvende sig til Domstolene med Ønske om, at faa Barnet oversendt til en af de omtalte Skoler og Opdragelsesanstalter.

Forældrene maa i alle Tilfælde af Oversendelse til offentlig Opdragelse, betale for Barnet, hvis de er i Stand dertil, — indtil 5 sh. ugentlig. Efter en Beretning fra 1889 er der i England og Skotland 226 saadanne anerkendte Skoler. At de er anerkendte vil sige, at de staa under Myndighedernes Tilsyn og modtager Bidrag fra Staten. Statens Bidrag andrager, naar undtages Dagarbejdsskolerne, over Halvdelen af Udgifterne. Og ser vi saa paa Resultaterne af denne af Statsmyndighederne ordnede Omsorg for Børnene, saa er de i højeste Grad lovende. I England var der i 1870 henimod 10,000 forbryderske Børn under 16 Aar, i 1890 var Antallet ikke 4000 — og samtidig er ogsaa Antallet af voksne Forbrydere i Nedgang.

Vi burde af al Magt i Samfundets, i Børnenes Interesse stræbe efter at faa en lignende Ordning herhjemme, en Ordning, der gav de offentlige Myndigheder Magt til at fratage daarlige Forældre deres Børn, og som anviste Midler til Oprettelsen og Opretholdelsen af Opdragelsesanstalter og Optagelseshjem for saadanne Børn.

Der er vel næppe nogen Sandsynlighed for, at den nuværende Regering vil fremlægge det en Gang nævnte Forslag fra 1900—01, der ogsaa paa mange væsentlige Punkter trænger til Ændring, men en Ting bør vi højlydt fastholde: at der trænges til en anden Ordning end den nuværende, og at vi vente og haabe, at Regeringen snarest vil have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Spørgsmaal og skaffe os de Forbedringer, der vil skabe andre Tilstande.

Fra Bøger og Blade.

Tilskuerens Martshefte har en Artikel af Hr. Lambek, som vi gerne vil gøre vore Læsere opmærksom paa. Som man maaske erindrer, er Forf. „Lykkefilosof“, og han fortæller ogsaa her om hvordan man kan skabe Lykke ved Aandskultur.

Maaske gaar han vel vidt, naar han mener, at selv Begavelse ikke er

noget absolut givet, men noget, der kan frembringes ved Kultur. Saa vilde jo i alt Fald Navnet ikke længer passe til Tingen. Mange af de Antydninger, han giver, er imidlertid udmærkede. Saaledes naar han viser, at det er de lykkede Handlinger, de løste Opgaver, der giver Karakteren Fasthed og Styrke, at Vilje i det hele taget snarest dannes bagud, som en Følge af Erfaringen. Særlig for Lærere bringer den lille Afhandling mangt et nyttigt Vink; og ingen trænger vel heller mere til at samle de spredte Straaler i et Brændpunkt for maalbevidst Stræben.

Men ogsaa Kvindeforeningerne tænker Forf. paa. Gid de, siger han, vilde lægge alt andet til Side for at lære Kvinden at være Kvinde, at lade Kræfterne strømme frit og naturligt der hen, hvor hendes inderste Higen fører hende!

Vil dette dog mon ikke være lidt fordringsfuldt af Kvindeforeningerne? De skal dog hverken være Pædagoger eller Profeter. De skal ikke paa Forhaand danne den „ny Kvinde“, som vi alle jo ved saare lidt om, men kun rydde Vejen for hende. En af Betingelserne for at hun kan blive til, kan blive sig selv er jo vistnok „den ny Mand“, og det vil i hvert Fald neppe gaa Kvindeforeningerne godt, om de indlader sig paa at docere, hvordan han skal være. Ikke engang Mandsforeningerne vilde vel endnu tænke herpaa.

Det var nyttigt, om Forf. gik sit Emne lidt nærmere ind paa Livet, om han blot i et eller et Par Eksempler vilde vise os, hvorledes de forskellige Sider af Aandslivet, som han nævner, kan dyrkes. F. Eks. Samtalens, Selvskabelighedens Kunst. Den er næsten sunken ned til kun at være Koge- og Dekorationskunst. Kunde den hæves, var der maaske Udsigt for Kvindene til at generobre en Mark, hvor de tidligere vandt nogle af deres fineste Sejre.

„Hvor er Danmarks Kvinder?“ spørger Ignotus i „Damernes Blad“ ligesom tidligere i „Politiken“. Vi lod dengang Spørgsmaalet gaa videre til en af de Kvinder, som staa midt i den Kamp, her er Tale om, den mod Drikkeriet. Svaret var trist nok: „Ignotus har Ret; de danske Kvinder er i dette Stykke ubegribelig; træge selv Mødre gider ikke opgive deres tilvante Bæger for at frelse en Søn fra Fortabelse!“

Vi skal være de sidste til at nægte, at danske Kvinder sent lader sig opildne for en stor og ny Sag, at de er sky overfor Latteren og fyldte til Randen med Vedtægter og Hensyn. De har ikke den frelseragtige Haardhudethed, der faar Amerikanerinderne til salmesyngende at skare sig for Værtshusenes Døre, eller den Lyst til at komme i Avisen, som nylig fik en velagtet Lærerinde til at gaa i en Tønde ned ad de smaa Niagara Fald. Men vi har dog set Kvinder ofre sig med hele deres Sjæl for denne Sag, længe før „Politiken“ fik nogen Interesse for den. Hvor mange hundrede Mil har ikke Elisabeth Selmer rejst for at tale mod Drikkeriet! Hvor tappert holder ikke Charlotte Sannom sit lille Blad oppe! Hvor inderligt samler ikke Kvindene sig om det hvide Baand og om Vegetarismens Fane, der jo betyder Afhold baade fra Spiseri og Drikkeri, for ikke at tale om den stille Kamp, der er ført og føres af Kvinder indenfor Hjemmet mod den Nedværdigelse, Drikkeriet bringer over det og det gode Eksempel paa Ædruelighed, de selv giver. Man kunde maaske spørge: Hvor har Danmarks Journalister været saa længe under denne Kamp? Men vi vil hellere glæde os over, at een af dem nu har taget den op med saa megen Kraft og Varme.

Fortielsens Ret.

—o—

I „Kvinden og Samfundet“ af 22de Februar meddeler Hr. Pastor Birkedal, at der i en Kvindekreds paatænkes en Henvendelse til Rigsdagen for at opnaa en Lovbestemmelse, der skal kunne tvinge den ugifte Moder til at opgive Navnet paa hendes Barns Fader. Pastor Birkedal udtaler sig, ogsaa i en senere Artikel af 8de Marts, sympatetisk for denne Hensigt, men gør ved

Siden heraf opmærksom paa de mange Misligheder, der muligt vil følge med dens Gennemførelse. Mærkeligt er det, at han i sin Omhu for Barnet synes at have glemt, hvilke Ulemper en saadan Lovbestemmelse vil medføre for Moderen. Særligt i et Kvindeblad bør dog denne Side af Sagen ikke helt udelades.

Man tager sig uvilkkaarligt til Hovedet og spørger sig selv, til hvilket Aarhundrede man pludseligt er hensat, og ved hvilke Midler man vil kunne aftvinge en Tilstaaelse, der angaar et fuldstændigt privat og ikke kriminelt Forhold.

Der menes, at det er en Forpligtelse mod Barnet, at dets Faders Navn ikke hemmeligholdes, og for denne formentlige Forpligtelses Skyld skal der øves Tvang mod et andet Individis frie Vilje. Det er, som Hr. Pastoren i sin Artikel udvikler, ikke sjældent, at tilsyneladende ideale Anskuelse, ved at træde over i Virkeligheden, bliver alt andet end retfærdige. I det foreliggende Tilfælde forekommer det endogsaa, at Idealiteten for begge Parter Vedkommende kan omtvistes. Vil det virkelig være en Fordel for Børn at erfare Navnet paa en Fader, som fornægter dem, og om hvem Moderen kun ved Tvang kan bringes til at give Oplysning? Er det ikke bedre for et Barn at forblive uvidende om, hvem der er dets Fader, end at opnaa en saadan Kundskab i Forening med Bevidstheden om, at denne Fader kun nødtvungent anerkender dets Tilværelse, og at han maaske hverken kan eller vil give det et Tilhold og et Tilsyn, som Barnet ser ydet andre Børn af deres Fædre.

Sæt, at denne Fader er en gift Mand, og at Barnet faar Besked om hans lovlige Familieforhold; vil dette da ikke vække megen Bitterhed hos den, der staa udenfor disse, og dog mener at have Berettigelse paa samme Maade som sine Halvsøskende?

Er Barnet ikke lykkeligere ved ikke at kende sin Fader, end ved at erfare Navnet paa den Mand, som har forurettet dets Moder, og som ikke uden at bringe Sorg og Forvirring andet Steds, kan give det uægte Barn en lovlig Stilling. Ved et Møde, hvor der var Tale om uægte Børns Arveberettigelse, opstilledes det Spørgsmaal, om Opnaaelsen af en saadan Rettighed ikke vilde være at rokke ved Ægteskabet? Til ubegrænset Forundring lød Svaret: „Ja, kan det ikke gaa paa anden Maade, saa maa Ægteskabet falde.“ Altsaa, for at uægte Børn kunde opnaa en Fordel, skulde alle andre Børn opgive den Tryghed, som der, idetmindste foreløbigt, kun kan findes for dem i et godt og løvligt Hjem, bygget paa et Ægteskab. Man beklager de uægte Børn, fordi de maa savne et saadant Hjem, og det vil man rette paa ved ogsaa at nedbryde det for andre Børns Vedkommende. Det vilde da saa være mere rimeligt helt at afskaffe al Arveret, hvilket imidlertid kun kunde blive en negativ Fordel for de stakkels uægte Børn. Usandsynligt er det ikke, at Samfundet ved en saadan socialistisk Forholdsregel vilde miste en kraftig Impuls til Ihærdighed og Arbejdsomhed. Men dette er et meget omfattende Spørgsmaal, som fører for langt bort fra den Sag, som Pastor Birkedal ønsker sat under Debat. Det maa vel altsaa anses for tvivlsomt, om det er en Fordel for et Barn at oplyses om en Fader, der er bundet i andre Familieforpligtelser. — Hvis dette nu ikke er Tilfældet, hvis Faderen er ugift, men en ryggeløs, udsvævende Person med mange forskellige Forbindelser; kan det saa siges, at Barnet vilde vinde ved at kende hans Navn? Er Faderen derimod en hæderlig Mand, som ikke vil fornægte sine Forpligtelser, saa behøves der neppe at øves Tvang mod Moderen, for at hun skal lade Barnet træde i Forbindelse med ham. Mange Mødre vil heller ikke behøve at bringes til at nævne Faderens Navn, hvis de derved kan opnaa pekuniære Fordele til Barnets Opdragelse.

Der synes saaledes ikke at være mange Tilfælde, hvor Tvang kan være gavnlig; derimod kan det tænkes, at det kunde være et uøret Tyranni om man ved Lov vilde gribe ind i en Kvindes rent private Forhold. Er hun ærekær og stolt, og knuges af Skam over at have givet efter for et Øjeblik Svaghed; eller er hendes Til-

tro blevet misbrugt, da vil det være hende en Pine uden Lige at bekende Navnet paa den Mand, som hun maa foragte for hans Troløshed og Hensynsløshed. Hun vil ikke engang finde ham værdig til at Barnet skal skyldes ham noget, hverken Navn eller Penge. Er det et Forhold hvor en virkelig Kærlighed har bestaaet, og maaske endnu bestaar, da vil en Kvinde ikke bringe Skam og Vanskeligheder over sit Barns Fader, ved en Tilstaaelse, som det derfor sikkert er Uret at aftvinge hende, navnlig naar hun selv kan paatage sig at yde Barnet Opdragelse og Kærlighed.

Der gives ogsaa Tilfælde, maaske flere end man tror, hvor en Kvinde, der lever et saadant Liv, siet ikke med sin bedste Vilje formaar at opgive hvem der er hendes Barns Fader. Hvor brændemærkede vilde ikke slige Børn staa, naar andre uægte Børn alle blev sat i Stand til at udpege deres Fader. Hvor fristende vilde det ikke være for en Kvinde at udslynge en falsk Angivelse mod en Mand, og hvor vanskeligt vilde det ikke være for ham at bevise det usande i Paastanden.

Ved hvilke Midler kunde man tænke sig at gennemføre en Tvang, som den paatænkte? Pinebænk eller anden legemlig Revselse er dog heldigvis ikke ganske tidssvarende. Kender Hr. Pastor Birkedal og den omtalte Damekreds den amerikanske Forfatter Hawthornes Bog: „The carlet letter“? Den er i psykologisk Henseende meget overbevisende, og den giver et godt Billede paa en Kvindes Standhaftighed overfor det foreliggende Spørgsmaal. I den store Mængde af Forhold, navnlig paa Landet, finder en Pige det ganske selvfølgelig at opgive Barnefaderens Navn; der bliver saaledes ikke Brug for nogen Lovtvang; men hvor en Kvinde, af en eller anden Grund, ønsker at fortie sin Medskyldiges Navn, da maatte det være en meget tyrannisk Lov, der skulde tvinge hende til at tale. For disse Medskyldiges Vedkommende vilde det rimeligvis være en heldig Lære, hvis de oftere kunde drages, til Regnskab, end det nu skeer; men med Tvang vil man kun forurette Kvinden, og muligt ogsaa det uskyldige Barn.

Det vil overhovedet være meget vanskeligt gennem Loven at forbedre uægte Børns Stilling. Intet kan fritage de Stakler for at komme til at lide, baade direkte og indirekte, under deres Forældres Letfærdighed, lige saa lidt som Børn af Drankere, usædelige Mennesker eller af Forbrydere kan undgaa at bære Følgerne af disse Laster, fysisk og socialt. Loven kan, som sagt, vanskeligt udrette noget; det er Samfundet, som af egen Drift maa tage Sagen op. Det er Samfundet, der maa gennemsyres af den rette demokratiske Aand, der ikke spørger om Stamtavler, men kun om „Hvem og hvorledes er Du selv?“ Vi maa lære med en lille Forandring at sige med H. C. Andersen: „Det gør ikke noget at være opfødt i en Andegaard, naar man viser sig at være en Svane“. Det kan indvendes, at det ikke er let at udvikle sig til en Svane, naar man er opfødt under Vilkaar, som de, hvorunder uægte Børn ofte er stillede. Disse Vilkaar er dog næppe vanskeligere end de, der times Børn, som opvokser i et fattigt Hjem, hvor Drukkenskab, Usædelighed, ja undertiden Forbrydelser er til Huse. Det er for alle en Ulykke at opvokse i slette Forhold; desto større Ære tilkommer der de Mennesker, der trods dette formaar at tage Svaneflugt senere i Livet. Staten byder de ægte og de uægte Børn samme Opdragelsesbetingelser; naar det private Samfund frivilligt vilde ophøre at se hen til den uregelmæssige Oprindelse og undlade at anse en saadan som en Skamplet paa den uskyldige, saa behøvede ingen at forske efter en uvillig Faders Navn; alle kunde staa eller falde ved egen Livsførelse.

Det er en stor Lykke at have begavede, dygtige Forældre at slægte paa. Den legemlige og aandelige Arv efter dem kommer Børnene til gode, hvad enten disse kender Forældrenes Navn eller ikke. Det forekommer at være noget udemokratisk at anse en Faders Navn som noget afgørende. Det spiller maaske en Rolle, men det burde ikke gøre det; et friskt Blad burde i ethvert Tilfælde ikke slaa til Lyd for en saa feudal Anskuelse.

Ellen Plum.